

KISS JUDIT ÁGNES

Pista Pesten

Államalapító királyunk egy napon úgy döntött, hogy odahagyja kis időre az örök királyságot, melyet csak egyszerű alattvalóként szolgált, hogy ezer év elteltével meglátogassa földi hazáját. Az égi király engedte is szívesen, mert bizony már odafönn is híre kelt amaz ország szörnyű romlásának. Útnak is indult hajdanvolt fejedelme éppen a millennium évében együtt ünnepelni az utódokkal, de bár szentnek tisztelték földön és mennyben, a szentek között előljáró nem volt, megelőzte még egy madaraknak prédikáló meztéllábas olasz is, gyalogszerrel érkezett. Bizony tíz esztendő is kellett hozzá, hogy valahonnét lovat szerezvén, mint jó gazda körbejárja és megszemlélje a birtokát, végül átlépje észak felől a százéves határt.

Mire az Országház elé ért, sok csatán verekedte át magát, maga is, lova is viharvert állapotban voltak. A híre természetesen megelőzte, lesifotósok és újságírók hada várt rá, mikor a lezárt Margit hídon keresztüljutni nem tudván átúsztatott a Dunán. Persze hitték is, nem is, hogy maga Szent István jelent meg köztük, de hírnek mindenképp hír volt, jöttek hát csöstül a Kossuth térre, amely tüntetőt ugyan már látott ilyen feles számban, de kamerát meg hangfelvevőt biztosan nem.

A kormányörök nem akarták beengedni az idegent, hiába rázta a fejét meg a szakállát a néhai uralkodó, a szavát sem értették. Már az sem tetszett nekik, hogy vizesen, csatakosan, lóháton érkezett, de mivel a közlekedési táblák csak a traktorok behajtását tiltották a térre, erre igazán nem hivatkozhattak, meg kellett tűrniük a betolakodót.

A szent király, noha a Szent Koronával még nem találkozott, a köztársaság címére és a saját fejére felváltva mutogatva próbálta kilétét elmagyarázni, de hiába. Hogy Szilveszter pápát emlegette, az csak olaj volt a tűzre, azt hitték, a bolondját járattja velük, s tavasszal búcsúztatná nagy petárdadurrogatással az óévet. Honnan, honnan nem, egy tízezres is előkerült, talán az egyik lelkes zurnaliszta jóvoltából, de a rajta lévő arcmás feltűnő hasonlósága sem volt elég meggyőző, leginkább azért, mert az értetlen kormányörök az első pillanatban korrupciós szándékra gyanakodtak, és kevesellték a nekik szánt összeget.

Amikor a katolikus és ortodox egyház közös szentje térdre esve, kezét imára kulcsolva, keresztvetéssel, Jézus és Mária nevét ismételve akarta értésükre adni, hogy keresztény hitüket neki köszönhetik, a Bazilikához irányították a hitbuzgó idegent. Ott az egyik pappal aztán latin nyelven szót tudott érteni, aki végre érdeimeihez méltó tisztelettel és kellő hittel fogadta.

A hivatalos álláspont nem volt ennyire kedvező. Az első nyilatkozatok minden fórumon provokációnak és politikai kampányfogásnak minősítették István megjelenését, az MTI pedig makacsul hallgatott róla, de a leghitlenebb tamáskodókat is

* A rovat a Mikszáth-centenárium előtt tiszteleg.

meggyőzte végül az a DNS-vizsgálat, amely a szent király mumifikálódott jobbját, és feltámadott testének azonos részét genetikailag is azonosnak lenni bizonyította. Másnap estére aztán hangos volt a tévé és a rádió összes csatornája attól, hogy az ország első uralkodója visszatért, és sajtótájékoztatót ad a Parlament kupolatermében.

Megindult persze azonnal a suttogás is: visszatért az államalapító, visszaveszi a trónt, fejére teszi a Szent Koronát, Magyarországon királyság lesz újra, s ezt az SMS-ekben és netes fórumokon továbbadott üzenetet aztán ki-ki a saját szája feze szerint fűszerezte egyéb kommentekkel.

A sajtótájékoztató napját harmadnapra tűzték ki. A hatalmas térben feszült volt a csend, csak a diktafonok surrogása, és a fényképezőgépek kattogása hallatszott. A meghívott politikusok feszengtek jólszabott öltönyeikben a komor tekintetű uralkodó előtt, aki felemelkedett, és ahogy szóra nyitotta a száját, erős, parancsoláshoz szokott hangja betöltötte a termet, és begerjesztette a mikrofonokat.

„Lovu hata rea ülék, kernyül ez uruszágut jargalám, isa, az én jonhom kanyú.” – kezdte beszédét magyar nyelven a szent király. Ebben a pillanatban a nyelvészek között, kiknek az elhangzó mondatokat mai magyarra fordítani lett volna tisztük, heves vita robbant ki az utolsó szó jelentése felől. Márpedig ez a szó adná meg az egész mondat értelmét. Az egyik csoport teljes meggyőződéssel állította, hogy a kanyú, a könyű, azaz könnyű, könnyed értelemben a király megalégedését hivatott kifejezni, a másik szakértői társaság ellenben amellet kardoskodott, hogy a kanyú a hanyatlik, konyul igékkel rokon, és arra utal, mennyire csalódott a vendég. Hogy ez ügyben dűlőre jutni nem tudtak, de agyukban már készítették következő szakmai disputájuk témáját, más megoldást kellett keresni.

Az államalapító maradváinak értetlenségét látva nehéz sóhajjal ismét latinra fordította a szót. Kis időbe került, míg a Magyar Tudományos Akadémia egyik legnagyobb klasszika-filológusát sikerült kiugrasztani farkasréti otthonából, hogy tolmácsul szolgáljon, de végre nem volt akadály a ős és a leszármazottak közti megértésnek. Leírom én most e szavakat magyarul, ahogy nem sokkal a beszéd elhangzása után az index és az origo.hu látogatói olvashatták.

„Lóháton körüljártam az országot” – kezdte immár latin nyelven a király. A tolmácsnak odahívott derék lingvista az első szavak hallatán hideg verejtekben kezdett úszni, a klasszikus, Julius Caesar-korabeli latin nyelv kiváló tudora lévén, nem pedig e megromlott kései latinnak. Vissza is kérdezett egyszer-kétszer, de becsületére legyen mondva, hogy némi izzadás és torokköszörülés kíséretében tisztességgel küzdött a fordítás harcmezején, mivel igen átallotta volna valamelyik az egyházi latinban inkább jártas, fiatalabb kollégáját odacitáltatni.

„Igen hamar körbeértem – folytatta a beszélő – mivel az ország felettébb kicsi lett.” „Revizionista törekvések” – írta le gyorsan az egyik tollnok két vonallal alá is húzva a megjegyzést.

Templomot látott ő eleget, beszélt tovább a szent király, többet is, mint amennyit hajdan ő építtetett, hanem azok mind konganak az ürességtől, hiába tette ő kötelezővé a vasárnapi misére járást, ha meg a pápát emlegette, néhol bizony még ki is köptek. „Kereszténydemokrata?” – jegyzetelt az egyik fiatal újságíró, aztán a demokrata szót gyorsan áthúzta, s utána tett még két kérdőjelet.

Innen aztán megeredt a szava a mennyből érkezettnek, a szegény nyelvészprofesszor nem győzte a homlokát törölgetni, hogy mindent híven visszaadjon, és

egyre jobban sercegetek a tollak, ceruzák és számítógépes egerek a sajtó munkásainak kezében, kik a felvételen rögzítettekhez új meg új jegyzeteket csatoltak. Beszél a magántulajdonról, melynek védelmét hajdan törvénybe foglalta (kapitalizmus! – véste papírra egy régivágású zszurnaliszta), és arról, amit fiának egyszer már örökül hagyott, most pedig az ország minden fiának szívére szeretné helyezni, hogy gyenge az egynyelvű és egyszokású ország. „Kozmopolita” – pötyögte notebookjába egy ifjú titán, s a szent király neve másnapra kinn volt a kurucinfó nevű honlapon.

Amikor a bajor hercegeket, és a német birodalmat kezdte emlegetni, szóvá tévén azt is, hogy német nyelven sem igen sikerült magát megértetnie még a tehetősebb népek között sem, megint megeredt a tolla a sok firkásznak. „Újnáci” – írta az egyik, „eurokomform” – írta egy másik, „idegenszívű” – így a harmadik, egy negyedik a germanofil neologizmussal csatlakozott a többiekhez, s aztán már bármit mondott a szónok, egymást érték a címszavak (stílszerűen mondva slágvortok) az újságírók jegyzettömbjein és képernyőin.

Az öltönyben feszengő politikusok nem írtak le ugyan egyetlen szót sem, de az arcukról hasonló megbélyegző kifejezéseket lehetett leolvasni egyik-másik mondat elhangzása után. Mire beszéde végére ért, szegény üdvözült uralkodó úgy össze volt stemplizve, mint egy APEH-nak címzett részletfizetési kérelem. S ahogy a sajtó napszamosai kérdéseiket fölítették, az is világossá vált, hogy bármit jelentett is a néhai felség első mondatában a kanyú, a fejedelmi férfi felettébb csodálkozik országá jelen állapotán, s ebbe a csodálkozásba elégedetlenség is vegyül.

Estére elkészültek a cikkek és riportok a nagy eseményről, a politikai pártok agytrösztjei is összeültek, hogy fordíthatnák saját hasznukra a zavaró jelenséget, hogy távolíthatnák el, vagy épp hogy állíthatnák egészen maguk mellé az államalapító, törvényhozó nagy királyt, még mielőtt nagyobb baj lesz a jelenlétéből, mint amekkora már most is van. És ha semmi egyébben, de ebben egyetértésre juttatván őket, István nagyobb jót tett a hazának, mint életükben csak kevesen a nemzetjobbítók közül.

A honatyák végül arra jutottak, hogyha már se pénzzel, se hivattal nem tudják megvesztegetni az örök birodalomból érkezett szentet, aki beleüti az orrát kéretlenül az ő dolgukba, a legjobb volna ártalmatlanná tenni. És mi volna ennek legegyszerűbb módja, ha nem a tévé, ahol megfelelő segítséggel magából a megváltó Jézus Krisztusból is pojácát tudnak csinálni, ha meg nem tették még valamelyik Vidám Vasárnap keretében?

Nosza, ráuszították a jámbor királyra az összes sóment és sóvüment Stólandrástól a Mónikáig és vissza, szerződtettek melléjük olcsón egy-egy latinszakos egyetemistát tolmácsnak, akik aztán az unokáiknak is azt mesélték, milyen jól ke-restek egyszer fiatal korukban bölcsész létükre. Rángatták stúdióról stúdióra, beszélgetős műsorról vetélkedőre, még boxmeccsre is a nagy uralkodót, míg folyt a retró jegyében a vízcsapból is a negyedszázadnál is öregebb, örökzöld rockopera.

És aki legyőzte Koppányt és Ajtonyt, aki bölcsen békét kötött Aba Sámuellel, aki egy ország sorsát hajdanában eldöntötte, bizony értetlenül állt a záporozó kérdések kereszttüzeiben. Az emberek egyszerre nevték és ünnepelték, egyesek autogramot kértek tőle a tízezres bankjegyekre, mások térdre esve az áldását. Ámde nem azért volt első István király két egyház szentje, hogy ne lásson át hamar a szitán: bizony a neveletlen ük-ükunokák a bolondját járatták vele. Akkor aztán előrántotta a kardját, s olyat bődült, hogy belereszkettek a tévéstúdió gipszkarton közfalai.

„Isetüköt, urotukot, ki néktük ez uruszágot házóá, s mend jouben részét szerzett, imígyen szegyenülejtek?” – kiáltott rá a körülötte állókra indulatában anyanyelvén a király. – „Homus sziütőknek Isten ne jorgusson, pukulnek fii, ürdüing timnecüibe valouk!”

Nagy, rémült csend lett erre, mert ha szavát nem is, de haragját elértették mindnyájan a hatalmas uralkodónak, csak a kamerák forogtak, hogy megörökítsék – bár szándéktalanul – e nemes kirohanást. És bizony megörökítették akaratlanul az utána következőket is.

Mert megdördült akkor az ég, a stúdió mennyezete kettényílt, mint egy dinnye, s egy fénysugár hatolt be az égből egyenesen a király fejére, aki térdre hullott, és kitérte a karját. A mennydörgést pedig szélzúgás követte, melyből halk és szelíd hang hallatszott egy senki által nem érthető nyelven. Csak azt látták, hogy István arca ellágyul, a kardját óvatosan visszacsúsztatja a hüvelybe, aztán mindenki szemé láttára felemelkedik az égbe a plafonon keletkezett résen át, és eltűnik a felhők között. A felvételt a Nemzetbiztonsági Hivatal zárolta, a tévécsatornák népszerű filmek ismétlését tűzték műsorra a meghirdetett élő adások helyett, a hírportálok pedig elhallgattak, mint napfogyatkozásakor az énekesmadarak.

Hétfő reggel a Blikk egészoldalas címlapfotóval jelentkezett, melyen az államalapító szent király látható, amint a Duna-korzión áll, mellémontfrozva egy tízezres bankjegy, és egy, a Jégbüfében vásárolt hatalmas adag fagyilaltot nyalogat. A kép fölött szalagcímként csak két szó éktelenkedett vastag fekete betűkkel: Pista Pesten.

